ГОДИНА XXXVIII. ЦЕТИЊЕ, у понедјељник 9. марта 1909. БРОЈ 11

Цијена:
За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр на по године 6 круна.
За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугод. роковима.
Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштанском упутницом, само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручиоје, г. Вељку Рамадановићу, К. Ц. агенту у Котор.
Дописи се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија — Излази суботом — Одговорни уредник: Филип Јерговић.

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Предсједника Нашег Министарског Савјета, Нашег Министра Правде и Заступника Нашег Министра Иностраних Дјела постављамо:

за предсједника Државног Савјета Марка Ђукановића, досадашњег члана истог Савјета; и

за члана Државног Савјета професора Живка Драговића, досадашњег ректора Богословско-Учитељске школе.

Предсједник Нашег Министарског Савјета, Наш Министар Правде и Заступник Нашег Министра Иностраних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Предсједник Министарског Савјета,
Министар Правде,
Заступник Министра Иностр. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Правде, Предсједника Нашег Министарског Савјета и Заступника Нашег Министра Иностраних Дјела постављамо:

за вршиоца дужности члана Обласног Суда на Цетињу Петра Краљевића, досадашњег писара прве класе Великог Суда.

Наш Министар Правде, Предсједник Нашег Министарског Савјета и Заступник Нашег Министра Иностраних Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
Предсједник Министарског Савјета,
Заступник Министра Ин. Дјела,
Др. Л. Томановић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:

у Цетињској поштан. телеграфској станици:

за управника, са досадашњим рангом секретара прве класе Петра Милића, по потреби службе;

за поштара-телеграфисту шесте класе, Луку Милошевића, досадашњег манипуланта;

у Подгоричкој поштан. телеграфској станици:

за управника, са досадашњим рангом секретара прве класе Митра Дрецуна, по потреби службе;

у Вирској поштан. телеграфској станици:

за поштара-телеграфисту шесте класе Ника Бајевића, досадашњег манипуланта;

у поштан. телеграфској станици Стари Бар:

за поштара-телеграфисту пете класе Блажа Филиповића, бившег дијурнисту поштанско-телеграфског одјељења;

у Барској поштан. телеграфској станици:

за поштара-телеграфисту шесте класе Стевана Марића, досадашњег манипуланта;

у Никшићској поштан. телеграфској станици:

за поштара-телеграфисту шесте класе Љуба Вукмировића, досадашњег манипуланта.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 1. марта 1909 г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Лакић Војводић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин официра Јована Ђ. Пејовића и постављамо га за вршиоца душности команданта баталиона II класе активне војске Ријечко-Љешанске бригаде.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног ријешили смо и рјешавамо:

да се поткомандир у пенсији Секуле Бошковић из баталиона Пољског и официр народне војске Вељо П. Пајовић из баталиона Горњо-Зетског поново врате у дјејствитељну службу са истим чином.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног ријешили смо и рјешавамо:

да се официри народне војске до сада у оставци: Ристо М. Крњичанин из баталиона Селачко-Шестанског, РадивојеРкелић из баталиона Братоношког, Петар Н. Рајковић из баталиона Липерског и Бошко Милатовић из баталиона Вражегрмског, поново врате у дјејствитељну службу са истим чином.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног производимо:

у чин официра народне војске, Стевана Оташевића из баталиона Његушко-Ђеклићског, Јована Мијушковића, Алексу Пешикана, Јована С. Ђуричића и Сима Звицера из баталиона Цуцког, Баја Турчиновића из баталиона Чевско-Бјеличког, Мијата Никчевића, Мијајла Ј. Спасојевића из баталиона Пјешивачког, Стевана Пејовића и Ника Радановића из баталиона Цеклинског, Митра Н. Бановића и Пера Калуђеровића из баталиона Љуботињског, Блажа Стругара из баталиона Цеклинско-Добарског, Сава М. Вукчевића, Ника Радуновића и Јока С. Ђуришића из баталиона Љешанског, Сава Вујачића, Нешка Ђуровића и Нешка Барјамовића из баталиона Горњо-Црмничког, Филипа Вукосавовића из баталиона Доњо-Црмничког, Маша Ђ. Лекића из баталиона Селачко-Шестанског, Ђура И. Божовића из баталиона Барског, Шћепа Спаића из баталиона Бјелогорског, Ђура Гошовића из баталиона Горњо-Кучког, Сава М. Радошевића из баталиона Братоношког, Риста Божовића и Ива С. Мијовића из баталиона Зетског, Јагоша Вуковића из баталиона Пиперског, Илију Л. Маркуша и Риста Мугошу из баталиона Љешкопољског, Благоту Иковића и Мијајла Батрићевића из баталиона Мартиницког, Пуниша М. Ђуровића из баталиона Петрушинског, Радоја Павићевића из баталиона Павковицког, Рада Чановића из баталиона Жупског, Јока Милутиновића из баталиона Никшићског, Стевана Машуловића и Максима Раичевића из баталиона Луковског, Митра Кнежевића и Петра Бајовића из баталиона Бањског, Петра Бајагића, Илију Пејовића и Ђорђију Осмајића из баталиона Жупе-Пивске, Јагоша Гогића из баталиона Дробњачког, Нећељка Гаговића из баталиона Планине-Пивске, Видоја Поповића из баталиона Шаранско-Језерског, Милосава Јелића из баталиона Ускочког, Јагоша Булатовића из баталиона Ровачког, Мигуда Божовића из баталиона Доњо-Морачког, Илију Кљаића из баталиона Горњо-Морачког, Радула Бошковића и Божа Анђелића из баталиона Колашинског, Милосава Радовића из баталиона Липовског, Драгића Дабетића и Перишу Томовића из баталиона Љеворечког, Божину Оташевића, Мирка Лекића и Пера Арсовића из баталиона Краљског, Бошка Војводића из баталиона Андријевичког, и Јања Поповића из баталиона Величког.

Наш Министар Војни нека изврши овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. год.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КЊАЗ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ

На приједлог Нашег Министра Војног, а по саслушању Нашег Министарског Савјета ријешили смо и рјешавамо:

да се официри народне војске: Јоко Капа из баталиона Цетињског, Митар Н. Поповић и Дуран В. Кривокапић из баталиона Цуцког; Митар П. Митровић и Шћепан Бурић из баталиона Чевско-Бјеличког; Радојица Спасојевић и Ђуро Радоњић из баталиона Пјешивачког; Иво Т. Војводић из баталиона Љуботињског; Нико М. Татар из баталиона Цеклинско-Добарског; Филип Барјамовић из баталиона Горњо Црмничког; Вук Ђеча из баталиона Селачко-Шестанског; Јован Мијовић, Милета Вујошевић и Радош Поповић из баталиона Доњо Кучког; Вата Ујкић из баталиона Горњо Кучког; Ђоле Секуловић, Војин Митровић и МилијаРкелић из баталиона Братоношког; Алекса Ненезић и Петар Б. Лајковић из баталиона Горњо Зетског; Мијајло Ј. Поповић и Вукић Башовић из баталиона Пиперског; Павле Милоњић из баталиона Спушког; Радован С. Брајовић и Стојан Ђуровић из баталиона Мартинићско-Брајовићског; Перо Радуловић, Радивоје Лакић, Богдан Шаровић и Богдан Ђуровић из баталиона Петрушинског; Лука Поповић и Јовица Калезић из баталиона Павковићског; Милутин Милатовић из баталиона Вражегрмског; Јован Шутић из баталиона Никшићског; Ђорђија Јаничић из баталиона Граховског; Алекса Копривица из баталиона Бањског; Милун Пешикан и Крсто Вујовић из баталиона Рудинско-Трепачког; Спасоје Комненић из баталиона Опутно-Рудинског; Илија Дурутовић из баталиона Жупе Пивске; Радојица Шарац, Секуле Кулић и Тома Поповић из баталиона Планине Пивске; Коста Пицурић, Милосав Карацић и Илија Вилотијевић из баталиона Дробњачког; Милован Новосел и Димитрије Анђелић из баталиона Шаранско-Језерског; Новица Зуковић, Јован Церовић и Стојан Томић из баталиона Ускочког; Иван Лашић из баталиона Љеворечког; Томо Драгојевић из баталиона Краљског; Милија Алексић и Милоња С. Рамовић из баталиона Андријевичког; Томица Николин и Стево Марсенић из баталиона Трепачко-Шекуларског; ставе у пенсију која им по годинама службе припада.

Наш Министар Војни и Наш Министар Финансија и Грађевина нека изврше овај указ.

Цетиње, 8. марта 1909. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Војни, Генерал-ађутант,
Бригадир Митар Мартиновић с. р.
Министар Финансија и Грађевина,
Душан Вукотић с. р.

На основу чл. 50. Уговора о градњи Барског Пристаништа и жељезнице Пристан—Скадарско језеро прописује се сљедећа

ТАРИФА

Превоз путника пртљага и робе, на жељезничкој линији Барског Друштва

БАР—ВИР

I

ПРЕВОЗ ПУТНИКА

Линија Бар—Вир подијељена је на три зоне:

Прва зона **Пристан—Туђемили** и обратно
Друга зона **Туђемили—Косови** и обратно
Трећа зона **Косови—Вир** и обратно

За сваку пређену цијелу зону, или један дио исте плаћају путници у првој класи по 2 круне, а у трећој класи по 1 круну. Према овоме цијене путничких биљета за једну одраслу особу износе

№	МЈЕСТО	I класа Кр.	I класа п.	III кл. Кр.	III кл. п.
1	Од Пристана до Туђемила, или ма којег мјеста између те двије станице и обратно	2	—	1	—
2	Од Пристана до у Косове, или до ма којега мјеста између станица Туђемила—Косови и обратно	4	—	2	—
3	Од Пристана до Вира или ма којега мјеста између станица Косови—Вир и обратно	6	—	3	—
4	Од Туђемила до у Косове или до ма којега мјеста између ове двије станице и обратно	2	—	1	—
5	Од Туђемила до Вира или ма којега мјеста између станица Косови—Вир и обратно	4	—	2	—
6	Од Косови до Вира или ма којега мјеста између ове двије станице и обратно	2	—	1	—

Примједба прва: Државни чиновници, дворско особље, официри, ђаци и војници стајаће војске имају олакшицу у тарифи у објема класама и за сва одстојања од 30% (чл. 56 уговора).

Примједба друга: Дјеца оба пола од једног метра висине плаћају у објема класама половину напријед означених цијена. Мала дјеца, која се на крилу држе, те не заузимају засебно сједиште, не плаћају ништа.

Примједба трећа: За прелазак из ниже у вишу класу плаћа се разлика у цијени између истих класа од мјеста гдје се прелаз врши, па до мјеста у које се путује.

Сем ове разлике, плаћа се и стална такса од 25 пара. Но никакву доплату нијесу дужни платити они путници, којима кондуктер није могао дати мјеста у нижој класи, те су усљед тога морали пријећи у вишу класу.

II

ПРЕВОЗ ПРТЉАГА И РОБЕ

А. Превоз пртљага

Као пртљаг сматрају се: баули, путне торбе, клобучници, валиже и слични предмети под кључем, или везани кајишима или конопима, које путници носе за личну употребу.

За превоз пртљага плаћа се по 5 пара за сваки квинтал и километар, а уз то на име манипулационе таксе по 20 пара за сваки комад пртљага. При прорачуну провознине сваки вишак преко десетице (20, 30, 40 кгр. и т. д.) сматраће се као пуних 10 килограма. Укупна сума подвознине, сем манипулационе таксе не може бити мања од 10 пара.

Примједба прва: Свака одрасла особа, са цијелим биљетом има право на бесплатан превоз пртљага у тежини до 20 килограма, а са половином биљета до 15 килограма.

Ако се овај пртљаг не би могао смјестити у вагону на мјесту одређеном за остављање пртљага, преносиће се у фургону влака, за који ће се пренос наплаћивати само манипулациона такса од 20 пара по комаду.

28

Примједба друга: Од укупне тежине на отправлавлање предатог и у вагону смјештеног пртљага одбиће се онолико на бесплатни пренос, колико одговара броју биљета сопственика пртљага — путника, према чему ће се наплатити подвоз само за вишак робе и манипулациона такса по комаду од 20 пара.

Ако би вишак тежине пртљага, који подлежи плаћању подвоза, био мањи од 10 килограма, наплатиће се као да износи пуних 10 килограма.

Примједба трећа: Лица имјенована у примједби првој одсјека I-ог уживају и за пренос пртљага попуст 30% (чл. 56 уговора).

Б. Превоз робе

1. Споровозна роба:

За сву робу, која се транспортује као споровозна, плаћају се трошкови и подвознина према класи, у коју је иста овом тарифом уврштена.

У прву класу се уврштује роба, која захтијева особиту пажњу у преносу, као што су запаљиве и експлозивне материје, оксиди минерални, течности у стакленим судовима неупаковане и томе слично.

У другу класу долази сва роба волуминозна. Као волуминозна (кабаста, громорадна) роба сматра се она, која није подобна за збијање, којој је тежина мања од 200 кила по кубном метру, као и сваки коли дужи од 6 метара или тежи од пет стотина килограма.

У трећу класу долази сва остала роба.

За робу која долази у трећу класу плаћа се на име трошкова и подвознине:

а. За утоваривање робе, у вагоне на ма којој станици од 100 килограма 10 пара.

б. За истоваривање робе, на ма којој станици од 100 килограма 10 пара.

в. За претоваривање робе која се преноси из вагона у лађу и из лађе у вагоне на Виру, плаћа се поред горњих такса од 100 килограма још по 2 паре.

г. За превоз робе на сваких 100 килограма и за сваки километар 10 пара.

За робу, која долази у прву класу, плаћа се по 2 паре на име подвознине за квинтал и километар и по 10 пара више на име трошкова предвиђених под а, б и в, но за робу треће класе.

За робу, која долази у другу класу плаћа се на име подвознине по 2 паре на 100 килограма и на километар, а на име трошкова предвиђених под а, б и в по 5 пара више но за обичну робу, која спада у трећу класу.

2. Брзовозна роба:

Као брзовозна роба сматра се она, која се транспортује путничким — брзим возовима.

За овакве транспорте плаћају се на име трошкова ставови предвиђени у тачкама а, б и в, за споровозну робу друге класе, а на име подвознине по 4 паре на квинтал и километар.

Примједба прва: За прорачун подвознине од Пристана до Вира и обратно, узима се као основа одстојање од 50 километара како за пртљаг, тако и за осталу робу.

Примједба друга: За све транспорте робе без разлике, да ли је споровозна или брзовозна не плаћа се сем подвознине никаква манипулациона такса.

3. Транспорт робе у цијелим вагонима:

Роба, која се у маси транспортује, као греде, даске, балвани, дрва, камен, опеке, тигле, камени угаљ, коже и сва остала роба, сем оне, која је поменута у првој класи, у цијелим вагонима, плаћа се на име подвознине од утовареног вагона за сваку пређену цијелу зону по 20 круна, без икаквих других манипулационих такса.

Ако утовар или истовар не буде вршен на станицама, које су крајње тачке зона, плаћа се онолико пута по 20 круна од вагона, колико је пређено цијелих зона, а за вишак пута по 2 паре на квинтал и километар.

Примједба прва: У један вагон може се утоварити највише до 8.000 килограма.

Примједба друга: Ако би се за неку робу због њених димензија морала употребити два цијела вагона, платиће се на име подвознине дупло, колико је за један вагон одређено.

Примједба трећа: Лица, која за транспорт робе буду узела цио вагон или више вагона, могу сами, или преко својих људи и послуге вршити утоваривање, истоваривање и претоваривање робе, не плаћајући за то друштву суме одређене овом тарифом као накнаду, кад само друштво те послове врши.

В. Услови за експедицију робе

1. Пријаве за транспорт:

Лице, које моли да експедује жељезницом неку пошиљку у тежини преко 2500 килограма, треба да се ради тога пријави 24 сата раније шефу дотичне станице, а ако захтијева, да му се резервише један или више вагона за транспорт, дужно је уз пријаву депоновати за сваки вагон по 10 круна на име кауције.

2. Начин отправлања:

Експедиција се врши по реду пријаве и ни из кога разлога роба доцније примљена не може се експедовати прије оне робе, која је раније примљена на отправлање.

3. Утоваривање, претоваривање и истоваривање робе:

Утоваривање, претоваривање и истоваривање робе и пртљага, као и уређивање и смјештање у вагонима врши друштво само, преко својих посленика и за то наплаћује одређене таксе у одјељењу ове тарифе под Б. сем случаја примједбе треће истог одјељка.

4. Задоцњење са предајом робе:

Ако у року од 24 сата од пријаве пошиљке роба не буде предата од пошиљаоца на дотичној станици, пошиљаоц је дужан платити таксу од 3 паре на сат задоцњења за сваки квинтал пријављене а непредате робе, а лице, које је захтијевало, да му се стави на расположење један или више вагона за утовар робе и за то дало кауцију предвиђену у тачци 1 овог одјељка губи и положену кауцију у корист друштва.

5. Такса за лежарину:

За робу, која је истоварена и у магазине, у мјестима опредјељења робе и није дигнута од примаоца у року од 12 сати од кад је исти о доласку робе авизиран, плаћа се по 5 пара на дан, од квинтала.

6. Захтјев пошиљке:

За експедицију робе мора се учинити писмени захтјев, на нарочито за то одређеном бланкету, који се добија на свакој станици, односно агенцији, а за који се плаћа 5 пара, за сваки примјерак.

Један такав бланкет може се употребити само за једну пошиљку, односити се дакле само на једног пошиљаоца и на једног примаоца робе.

Плаћање за транспорт робе врши се или унапријед или на повуку, по избору пошиљаоца, но за робу, која се лако ломи, квари и губи вриједност транспорт се мора платити увијек унапријед.

За робу, на коју се транспорт не плаћа унапријед, друштво има право, да наплати вишак 1% на укупну суму плаћања.

7. Пријем робе:

Друштво није дужно, да прими на пренос робу, која није добро упакована и на којој се покажу трагови оштећења, сем случаја ако пошиљаоц изјави у листу пријаве, да друштво искључује од сваке одговорности.

Сваки кол робе мора бити снабдјевен знаком нумера и адресом на начин како то администрација жељезнице буде прописала, без чега друштво не може јамчити да роба неће бити промијењена или изгубљена.

8. Пренос робе на ризик и опасност пошиљаоца:

Сва роба, која се експедује, путује на ризик и одговорност самог пошиљаоца робе.

Друштво је одговорно за штету због исцурења течности, због мањкања робе, због квара ломљивих и лако и брзо покварљивих предмета, даље за ону, која би потицала из тога, што је роба хрђаво везана или хрђаво пакована, као и кад се појавила оштета ма које врсте на роби у времеиу док је иста била у рукама друштва само онда, кад се утврди, да је штета потекла ушљед кривице друштвених органа или ушљед недостатака и махна транспортних инсталација уопште.

9. Лажна пријава робе:

Свака неистинита пријава а којом је оштећено друштво у наплати припадајуће му накнаде за провоз и трошкове, повлачи казну за пошиљаоца, која се састоји у наплати двогубе суме подвознине и свију споредних трошкова.

10. Роба одбијена или напуштена, као и она, којој се прималац није могао пронаћи:

Ако се прималац робе не може да нађе, или исти одбије да робу прими, шеф дотичне станице, у слачају да се роба брзо квари, продаће је одмах јавно на инканту без посредовања државних органа и добивену суму, по одбитку свих трошкова и друштвених потраживања, ставити на расположење пошиљаоцу, коме ће у томе циљу учинити потребно саопштење. Ако пошиљаоц не би хтио новац примити у року од два мјесеца дана по саопштењу, иста ће се сума предати на чување царинарници у Бару за још десет мјесеци, па ако ни за то вријеме не буде подигнута, уноће се у државну касу, као ванредни државни приход.

Ако одбијена роба не подлежи брзом квару, друштво ће о одбијању пријема робе извијестити пошиљаоца, па ако је он у року од мјесец дана по саопштењу неби подигао, поступиће се у свему као што је то прописано за робу, која лако подлежи квару.

11. Одговорност друштва и жалбе за накнаду штете:

Одговорност друштва почиње моментом пријема робе, кад реверс о предаји исте од примаоца робе буде потписан.

Ако примаоц буде одбио пријем исте, одговорност друштва траје још 24 сата пошто је роба одбијена.

Свака жалба односно робе мора се поднијети шефу станице, односно агенције, прије пријема робе и потписа реверса. Ако друштво призна штету, платиће примаоцу вриједност робе и то за робу, која се увози, ако је иста оцарињена по рачуну, по коме је цариње извршено, додајући тој суми суму царине и осталих трошкова, до предаје робе на експедицију, а ако роба није оцариње на, или уопште и нема везе са царинарницама, онда на основу оригиналних рачуна, при чему ће се имати у виду и природни кало робе и тежина амбалажа. Гдје неби било рачуна о вриједности робе оцјењиваће штету тројица вјештака, које општински суд буде одредио.

За расправу спорова, који би наступили ушљед тога, што друштво неби признало штету пријављену на роби, надлежни су судови у Бару.

12. Погрјешке у примјени тарифе:

Ако друштво од кога наплати мање на име подвознине и других трошкова, но што је по овој тарифи требало наплатити, има право да у року од мјесец дана разлику захтјева од онога, који је исплату за подвознине и друге трошкове друштву учинио.

У истом року, од мјесец дана и сваки појединац има право захтјевати, да му се више наплаћено на име подвознине и трошкова од друштва поврати. Жалбе због неповраћаја више наплаћених сума поднесе се Министарству Финансија и Грађевина.

13. Покривање робе:

Ако се за робу, која се по својој природи мора транспортовати у отвореним вагонима буде захтјевао покривач и друштво овај буде ставило на расположење, може наплаћивати за ову услугу на вагон и то за покривање 1 круну, а за покривач по 5 пара на сваки километар.

ПОСЕБНЕ ТАРИФЕ

Тарифа № 1.

Превоз мртваца

Мртваци се преносе у фургонима затвореним и морају бити праћени од једнога члана фамилије умрлога, или друге које личности, коју фамилија буде одредила. Пратилац умрлога мора бити присутан утоваривању, претоваривању и истоваривању.

На име подвознине и свију трошкова: утовара, истовара и претовара, за пренос од Бара до Вира и обратно плаћа се 100 круна.

Тарифа № 2.

По овој тарифи преносе се хартије, рукописи, вриједности, које му драго врсте, драгоцјени метали неизрађени и израђени и томе слично.

Начин преноса ових предмета, паковања, као и тарифне ставове за сва одстојаји утврдиће се споразумно између Друштва и Управе Пошта и Телеграфа у Књажевини.

Тарифа № 3.

Превоз паса.

За превоз паса, који се морају транспортовати у нарочитим одјелцима вагона, плаћа се за сваког пса на име подвознине по 5 пара од километра, а на име манипулационе таксе по 50 пара.

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА.

Ова ће тарифа ступити у живот са свима својим одредбама са 10-им мартом т. г., којим даном престаје важити **„Привремени правилник за превоз робе жељезница Бар—Вир“** објављен под бр. 1323 од 15. новембра 1908. г., у званичном листу „Гласу Црногорца“.

Број 463.

Цетиње, 3. марта 1909. г.

Министар финансија и грађевина,

Душан Вукотић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Њ. Кр. В. Књаз Господар пошао је ономадне изјутра на Ријеку и исту вече вратио се на Цетиње.

— Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица отпутовали су у прошли четвртак на Ријеку.

— У недјељу, 1. о. мј., на дан смрти Књажевића Стевана, походили су гроб младога покојника узвишени Родитељи Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књагиња Наталија, положили на гроб вијенац и провели кратко вријеме у топлој молитви на мјесту гдје почивају вјечни санак Њихова два мила сина. Са узвишеним Родитељима дошли су и Њихова Краљевска Височанства Књаз Нашљедник и Књагиња Нашљедниковица, и положили су такође вијенце на гробове Својих милих Синоваца. С њима су гроб походили још и Њихова Височанства Књагињица Ксенија и Књаз Петар.

Истим поводом Њ. Кр. В. Књагињица Јелена од Србије, која се сада бави у Риму, телеграфски је благоизволјела наредити г. Ј. Јовановићу, овд. дипломатском заступнику Краљевине Србије, да у Њено име положи вијенац на гроб Књажевића Стевана, што је госпођа Милка Јовановић, супруга господина дипл. заступника и извршила, положивши истога дана на гроб младог покојника прекрасан вијенац од природног цвијећа.

— У сриједу, 4. о. мј. одржан је у манастирској цркви свечани парастос блаженопочившој Књагињи Зорки, супруги Њ. В. Краља Петра. Парастосу, на коме је чинодјејствовао Високопреосвештени Господин Митрополит Митрофан са мјесним свештенством, присуствовали су: Њ. Кр. В. Књаз Господар и Њ. В. Књагињица Ксенија, дипл. заступник Краљевине Србије г. Ј. Јовановић с госпођом, наши министри и великодостојници војног и грађанског реда.

— Њ. Пр. Баки-беј, овд. царско-отомански посланик, одликован је од Њ. Кр. В. Књаза Господара Даниловим орденом I степена.

— Г. Спилиотакис, овд. кр. грчки отправник послова, извијестио је предсједника Министарског Савјета г. Др. Л. Томановића, да је грчка камара усвојила трговински уговор између Црне Горе и Грчке.

По бечким листовима изгледа у посљедње доба, као да се уздуж границе Црне Горе не нагомилавају ратне силе, као да ратно бродовље аустро-угарско не демонстрира противу Приморја црногорског, као да параброди непрестано не искрцавају у Боку сваковрсни ратни материјал и провијанду, као да је Црна Гора мирна и задовољна анексијом Босне и Херцеговине!

То спокојство бечких листова с наше стране доста је провидно и није требало да им га мутимо; али када у овом одлучном часу бечка „Н. С. Преса“ категорички тврди „да Србија нема једнога циглога савезника и да нема с никоје стране да помоћ очекује“ — било да тим хотимично хоће да обмањује јевропско јавно мњење, било да хоће да омаловажи ратну снагу Црне Горе, ми јој одговарамо, не ради ње, него ради јевропског јавног мнења, да Црна Гора стоји непоколебимо раме уз раме са Србијом на бранику општих српских интереса, који су концентрисани у судбини Босне и Херцеговине; а нека крене „казнена експедиција“ којом „Н. С. Преса“ одавна Србији пријети, па ће се видјети, је ли Србија осамљена....

„С Петербургскија Вједомости“ доносе овај проглас:

Српском народу

У данима тешких искушења, које преживљује српски народ, руски народ не може мучати. Он осјећа природну потребу, да изрази братском српском народу најживље саучешће. Ми изражавамо то саучешће не само с тога, што смо Слове-

ни, него и у име историјског права српског народа, — права које извире како из далеке тако и из блиске његове прошлости. Прошла су она времена, када се располагало с народима произвољно не обзирући се на њихове интересе ни на њихове жеље. Ми стога мислимо, да ће не само сви друштвени слојеви Словенства, Русије, Аустрије, Германије и Балканског Полуострва бити једнодушни у одбрани погаженог права српскога народа, него и вас образовани свијет да неће претрпјети грубо нарушење међународног права, извршено присвајањем Срба Босне и Херцеговине без питања и сагласја њихова. Нека Срби знаду, да им руски народ дубоко саучествује и да страда заједно с њима, да је њихов бол и наш бол, њихова увреда и наша и свега многомилијонога Словенства, које ће — ми то желимо и у то вјерујемо — извојевати погажено право и правду!

Потписи:

П. Лавров, проф. спб. университета, М. Ковалевски, В. Ламански, В. Истрин, академик Академије Наука Н. Хомјаков, И. Шљапкин, проф. спб. университета, Ат. В. Васиљев, П. Ровински, Н. Јастребов, Ф. Фортунатов, академик Академије Наука А. Погодин, проф. спб. университета, В. М. Володимиров, В. Бехтерев, Н. Шахматов, М. Лавров, А. Лаппо Данилевски, академик Академије Наука, М. Ростовцев, проф. спб. университета, А. Шахматов, акад. Академије Наука, М. Славински, В. Маклаков, Ф. Родичев, граф Владимир Бобрински, Ив. Ефремов, Н. Лвов, А. Пиленко, С. Олденбург, академик Академије Наука, И. Г. Минтовт-Чиж, Н. П. Аксаков.

Ово су први потписници, а они су са своје стране позвали особе, установе и удружења, која би се хтјела овом прогласу придружити, да пошаљу своје потписе у Петроград на адресу г. г. Васиљева, Ламанскога, Лаврова, Погодина и Шахматова.

ЗАПИСНИК XVIII. РЕДОВНЕ СЈЕДНИЦЕ ЦРНОГОРСКЕ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

држане 5. јануара 1909. г.

Предсједавао предсједник
М. Ђукановић

Секретар
Д. Петровић

Почетак у 2½ сата послије подне.

Присутни су министри: Др. Томановић, Војводић и Мартиновић.

Сједницу је отворио предсједник *Ђукановић*. Записник је XVII. редовне сједнице прочитао секретар *Драговић* и он је примљен без примједбе, а молбе и жалбе Крста З. Мрваљевића из Никшића и Ирине М. Вешовић из Колашина прочитао је у изводу секретар *Петровић* и оне су упућене на проучавање одбору за исте.

Прије прелаза на дневни ред предсједник је *Ђукановић* предложио, а Скупштина уважила, да се одма ријеши питање о мандату Ф. Вујовића, накнадно изабраног посланика за изборну капетанију Горњо-Црмничку, као и питање о предаји суду посланика Бојовића. Извјестилац верификационог одбора *Шћепо Мартиновић* је прочитао извјештај истог о избору Војводићевом, по ком се предлаже, да му се избор као правилан оснажи, што је и Скупштина, без дебате, једногласно усвојила, послије чега је посланик Вујовић положио прописану заклетву уз чинодјејство свештеника Капичића. Затијем је извјестилац *Л. Петровић* прочитао извјештај одбора за оцјену потраживања обласног суда у Никшићу, да му се изда посланик М. Бојовић на суђење по дјелу неког убијства, у којем се извјештају предлаже, да се овај не предаје, што је и Скупштина уважила, послије говора министра правде д-ра *Томановића* и посланика *Дрецуна*.

Прелази се на дневни ред: наставак посебног претреса приједлога закона о устројству војске. За извјестилачким је столом извјестилац *Капичић* и чита.

Чл. 157. (159.) до 161. (163.) или по извјештају чл. 154. па до 158. примљени су без дебате по приједлогу и извјештају, а код чл. 162. (164.) односно чл. 159. извјештаја др. *Радуловић* предлаже, да се иза ријечи „испиту“ додаду ријечи „према стварној потреби и конкурсу“, док министар војни Мартиновић није за ту редакцију, налазећи да је излишна, али најпослије није противан, да се да само „по конкурсу“, што је и извјестилац *Капичић* примио, па и Скупштина, а остало је усвојено по пројекту с измјеном у извјештају.

Чланци пак од 163. (165.) до 166 (168.) или по извјештају од 160. до 163. примљени су такође без дебате по пројекту и извјештају, као и чл. 167. (169.) или по изјештају 164 послије примједбе *Н. Татара* под тачком б., као и одговора на њу од стране министра војног *Мартиновића*.

И чланци 168. (170.), 169. (171.) и 170. (172.) или чл. 165., 166. и 167. усвојени су без дебате по пројекту с измјенама и допунама по извјештају, као и чл. 171. (173.), односно чл. 168., код ког је *Р. Бошковић* ставио примједбу, налазећи, да би требало оцјене, о којима се говори у т. б., предочити заинтересованом и то прије него се исте упуте министру војном, јер могу оцјене бити неправедне, па да би се на вријеме могао жалити, на што је министар војни *Мартиновић* одговорио, да се то не може усвојити, јер су овакве оцјене повјерљиве природе, но у осталом то ће се, вели, прописати посебном уредбом.

С. Кривокапић налази, да чл. 172 (174.) или чл. 169. извјештаја није предвидио и услове официра из Владајућега Дома, те би био мишљења, да се то остави благовољењу Књаза Госпооара и предвиди новим чланком, а министар војни *Мартиновић* вели, да би требало да и за њих вриједе испити предвиђени за остале официре, а што се тиче производства то да се остави благовољењу Књаза Господара, али да је за то згодније мјесто у прелазним наређењима, послије чега је овај чланак примљен по пројекту, како га је и одбор оставио, само што је у њему цифра 60 замијењена цифром 62, а на примједбу министра *Мартиновића*.

Чланци пак од 173. (175.) до 186. (188.) или по извјештају од 170. па до 183. усвојени су без дебате по пројекту и извјештају, а код чл. 187. (189.) односно чл. 184. *Р. Бошковић* се не може сложити с његовим прописом, и ако такав постоји у другим државама, с обзиром на наше имовне прилике, али могао би се сложити, да се мјесто ове кауције уведе одредба, да дочитни буде осигуран у каквом новчаном завоју на извјесну суму новаца па да му се женидба одобри, а он није ни за то, да министар војни одобрава пристојност брака официрима; министар војни бригадир *Мартиновић* заступа начелно пропис овог чланка по пројекту, наводећи разлоге за то, и није противан приједлогу извјестиоца Капичића, да се ова кауција смањи на 5.000 круна, док *Кр. Томовић*, са киме се сложио и *Ст. Булатовић*, мисли да је и толика сума велика, па да би боље било да остане као и до сада, те је овај чланак усвојен по пројекту с редакцијом *Капичићевом* послије одговора министра војног *Мартиновића* на питање д-ра *Радуловића* о начину чувања ове кауције.

Д-р *Радуловић* ставља примједбу на чл. 188. (190.) односно по извјештају 185., те предлаже, да отпану ријечи пета, шеста, седма и осма, а остало да остане по пројекту и извјештају, са чиме се слаже и извјестилац *Капичић*, а ни министар му војни није противан, те је овај чланак усвојен с редакцијом д-ра *Радуловића*.

Чланци 189. (191.) па до 199. (201.) или по извјештају од 186 до 196. примљени су по пројекту с измјенама и допунама по извјештају, без дебате, само што је код чл. 190. одговарао министар војни *Мартиновић* на примједбу *Р. Бошковића* односно униформе, а чл. 193. (195.) примљен је, на примједбу министра војног, с напоменом усвојеном у чл. 119. (121.) односно термина за ниже војне чинове. Тако исто су примљени и чл. 200. (202) до чл. 205. (207) или по извјештају од чл. 197. па до чл. 202., без дебате, само што је у први, на приједлог д-ра *Радуловића*, уметнуто *„с дијатом“*, а у посљедњем, на примједбу министра *Мартиновића*, број 60 замијењен је, аналогно ранијем, бројем 62.

Код чл. 206. (208.) односно чл. 203. *Н. Татар* је ставио примједбу на употребу термина „војно-грађански чиновници“, те је за то, да се он замијени са „војно-административни чиновници“, као и у Србији; и *Ј. Пајовић* је за друкчији назив овог појма, док су за назив по пројекту: д-р *Радуловић*, министар *Мартиновић* и *Ж. Драговић*, те је овај чланак усвојен по пројекту, како га је и одбор оставио.

А и чл. 207. (209.) до чл. 220. (222.) или по извјештају чл. 204. па до чл. 217. примљени су по пројекту с измјенама и допунама по извјештају, без дебате, само што је код чл. 214. (216.) д-р *Радуловић* тражио, да се ријеч „моје“ замијени ријечју „своје“, што је остављено за стилизацију, а у чл. 216. (217.) на примједбу министра *Мартиновића*, остала је одборска измјена, коју је учинио према тач. д. чл. 2., пошто је та тачка одбачена.

Сједница је закључена у 5½ сати у вече, а идућа је заказана за сјутра-дан у 2 сата послије подне с продужењем истог дневног реда.

Секретар
Д. Петровић

Предсједник
М. Ђукановић

Ријетка прослава

Чувени и врло угледни руски књижевник и публициста *Алексејеј Сергијевић Суворин*, прославио је 27. фебруара о. г. педесетогодишњицу свог књижевног и новинарског плодног рада.

Ријетки су јубилеји те врсте, мало је слављеника, који са толико оправдања могу рећи, да су се као јавни радници у току пола вијека савјесно одужили свом позиву. Од почетка свога рада на књижевном и новинарском пољу Суворин је неустрашиво заступао идеју словенске узајамности и био њен најодушевљенији поборник, а као оснивач, власник и директор највећег руског листа „Новог Времена“ одржао се вјерно свом начелу и оцјењивао политички развој у братској нам Русији вазда на начин, који је био на част великој Русији и имао ју довести до жељеног напретка и сјајније будућности.

Као велики и искрени пријатељ српског народа, Сувориново „Ново Вријеме“, као истински представник словенских идеала и прави одјек руског јавног мишљења, говорило је под његовим мудрим руковођењем вазда, а нарочито сада, од кад је Српство угрожено анексијом Босне и Херцеговине, у име права и правице и таквим писањем неизмјерно је задужило српски народ и давало му снаге и отпорне моћи у борби за његова најсветија права. Српски ће народ зато задржати у трајној успомени име Суворина, који је за све вријеме свога рада као прави Словенин вршио своју дужност и правом заслужио име Нестора руске публицистике, које је у цијелом Словенству веома цијењено.

Шаљући и ми у име Црне Горе најискренију захвалност и најсрдачнија честитања уваженом јубилару, молимо Свевишњега, да му подари живота и здравља, те да послужи још дуго словенској идеји и дочека сретнију будућност српског народа.

Француска Аустро-Њемачкој

Српски одговор на пријатељску представку Русије примљен је у Европи сасвим повољно. Једино у Бечу и Берлину не могу се никако примирити, јер по томе одговору босанско-херцеговачко питање европско је питање, о коме имају рјешавати не сама Аустрија с Турском, већ све силе потписнице Берлинског Уговора. И француска штампа, која је до сад у питању анексије била веома обазрива према Аустро-Угарској, стоји сада одлучно на истом становишту, а нарочито је у том погледу значајно држање полуслужбеног органа француске владе „Le Temps-a“, који у уводном чланку пише овако:

„Русија је с великом коректношћу савјетовала Србима да одустану од својих територијалних захтјева. У објављеној ноти Срби су у главном своје захтјеве о земљишном проширењу жртвовали пријатељским и оправданим савјетима. Кораком грофа Форгача Аустрија је у неколико показала своју готовост да приступи преговорима са Србијом под подгодбама, које се могу примити. Овај тренутак изабрала је њемачка штампа да непрестано говори о рату, да објави како је дошао тренутак како се мора ријешити питање, да ли ће на Балкану претегнути Русија или Аустрија.

„У томе је несумњиво акција застрашивања, наперена против Петрограда, а она се без тешке опасности не смије продужити.

„Кад се пажљиво читају њемачки листови увиђа се, да им је једини смјер: унизити Русију у лицу г. Извољског. Та се игра неће примити ни у Паризу ни у Лондону. А ако се иста даље развије, створиће се компликације, које би се међутим ласно могле избјећи.

„По дипломатским канцеларијама шапуће се да је г. Ерентал сачувао записник свога разговора у Бухлави са г. Извољским, записник на коме у осталом нема ни потписа г. Извољскога и у коме Аустријанци мисле да имају пристанак на намјере које су доцније и извршене. Ма шта да је речено у Бухлави — а г. Извољски је стално говорио да није речено ништа, што би смањивало његову слободу акције — европски проблем постављен анексијом Босне и Херцеговине, не може тиме бити окрњен. Правна теза Русије не може се нападати. Извољски је у пуном праву кад тражи, да силе потписнице морају једнодушним споразумом ратификовати повреду Берлинског Уговора. Ако је та истина непријатна барону Еренталу, онда за то није крив Извољски, *а ако у Берлину уображавају да ће силе, које имају обавеза према Русији дозволити да ток, који је дала дипломатска дебата, доведе до понижења њихова совезника или пријатеља, онда су они у великој заблуди.* Француска и Енглеска су у пошљедње вријеме показале најбољу вољу, јер су држале да цио свијет искрено хоће да ради на споразуму. Ако то не би био случај у Берлину или Бечу, онда тамо желе само задовољење сујете против онога министра, који је одржао руско-француски савез и запечатио руско-енглеско пријатељство. У овоме случају као да су промијењене претпоставке, те ће се и држање сила према томе измијенити.

Ако се хоће искрени споразум, Француска и Енглеска су готове да знају за цио свијет, да преговарају са сваким. *Ако ли се напротив хоће и ако не баш рат, јер би Аустрија и Њемачка у њему и сувише изгубиле — већ сукоб дипломатски, онда Француска и Енглеска знаће само за дужности које имају спрам Русије.* А Аустрија зна и то, да ће се тројном споразуму на теразије политичких снага додати и друге снаге са југа и истока Европе. Излишно је дакле застрашивати. Русија се исто тако не да понизити, као што се није дала ни Француска у новембру прошле године.

Интерес мира нас обавезује да говоримо овако јасно, те да растуримо узнемирљиве облаке, који се гомилају у Берлину, а и да обезбиједимо споразум, који и данас као и јуче желимо и сматрамо да је могућ и вјероватан“.

Ратна опасност

Руски листови на разне начине коментаришу опасност од рата. Тако „Свјет“ пише:

„Аустро-Угарска и Њемачка рачунају на нашу слабост и изазивају нас на рат. Ми ћемо се спремити за догађаје, који су неизбјежни. Ујединимо се на олтару велике руске отаџбине“.

„Новоје Времја“ каже: Ма какве у овом часу биле намјере званичних руских представника, Русија ће у своје вријеме казати своју ријеч, а ко зна руску историју, он зна и који значај има та ријеч“.

„Слово“ се жали, што је званична Русија у одлучном часу мека као восак а руски је народ био као у полу-сну, па додаје: Нека Извољски и Гучков доказују слабост Русије, колико хоће; вријеме ће доћи, кад ће Аустро-Угарска искусити, што је Русија и што она мисли.

29

„Р ј е ч“ позива европске велике државе, да на Беч упливишу прије но што буде доцкан.

Петроградски дописник „Нове Сл. Пресе“ управио је кадету Миљукову питање, како ће се по његовом мишљењу држати Русија при евентуалном оружаном сукобу између Аустро-Угарске и Србије. Он је изјавио, да је раније одлучно заступао мишљење, да је расположење руског друштва мирољубиво, али у овом озбиљном часу неће примити одговорност да се изјасни ни овако ни онако.

Питање о конференцији

Из свега што је до сад урађено у питању Босне и Херцеговине и према ономе какво гледиште о томе питању заузимају кабинети у Петрограду, Лондону, Паризу и Риму — са највећом вјероватношћу се може очекивити, да ће се ипак састати међународна конференција, која ће подвргнути ревизији Берлински Уговор. Из написа, који на другом мјесту доносимо из „Тана“ и из оног из „Трибуне“ види се, шта више, да ће та штампа заузети отворено становиште против Аустро-Угарске и Њемачке, кад би се оне сазиву конференције противиле. Ево што пишу о томе главни листови трију западних великих сила:

„Тан“ каже, да је конференција неизбјежна. Специјални споразуми, који по аустриском мишљењу, треба да претходе конференцији између Турске и Аустро-Угарске и између Турске и Бугарске, нијесу оне исте природе као аустријско-српски споразум који захтјева Аустро-Угарска. Овај пошљедњи нема никакве везе с конференцијом и питањима, која ће се на њој рјешавати. С тога изгледа неосновано стављати конференцију у зависност од тог споразума. Што се конференције тиче трговински уговор? Тарифски сукоби између Србије и Аустро-Угарске датирају из времена прије источне кризе. Са друге стране за питање о дунавско-јадранској жељезници није потребан никакав споразум између Аустрије и Србије. Могућност грађења те жељезнице не може се испитивати у Бечу и Београду. То није аустријско-српско, већ опште питање. „Тан“ додаје на крају: „Ако се данас хоће конференција, она се може имати, а кад се може имати, мора се имати“.

Римска полузванична „*Трибуна*“ бави се такође на уводном мјесту тим питањем и вели:

„Европа је у првом реду жељна и потребна мира. Свјесни потпуно овог душевног стања ми смо говорили о немогућности рата, кад је овладао највећи страх и кад је опасност рата била највећа. Тако данас можемо стално рећи, да ће се ускоро и с успјехом окупити конференција, док о томе други још сумњају. Ми више у то не сумњамо, јер мам изгледа противна логици, противна лојалности Аустро-Угарске и самим њезиним интересима помисао, да барон Ерентал, не задовољавајући се до сада постигнутим успјесима, хоће да Европу стави у тешки положај, да бира између свога постојанства и своје мирољубивости, у мјесто да и са своје стране поради те олакша одважном попустљивошћу онај дио дипломатског рада, који још остаје, да се изврши прије сретног завршетка балканске кризе.“

Енглески „Тајмс“ вели, да се не може замислити да европска држава као што је Аустро-Угарска, може озбиљно држати, да је унижење мале државе као што је Србија, потребно њезиним интересима и да то одговара њезином достојанству. Српска нота у суштини одговара свима условима које је поставила Аустрија, она задовољава аустријске захтјеве и Аустрија би добро учинила, кад би ју неодложно усвојила. Поступајући на тај начин, она ће моћи одмах отпочети оне преговоре, *који су зависни од ревизије и свечаног одобрења Европе*“.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Стогодишњица Дарвинова. Прошлога мјесеца навршило се сто година од рођења овога великог човјека и ученог филозофа, чије су идеје познате не само научењацима, него и сваком члану интелигенције.

Дарвин се родио 12. фебруара 1809. у Chewresbury (Енглеска). Отац му је био љекар. Још за ране младости Дарвин је волио лов, што и јест ваљда разлог, да је заволио природу. Отац је његов желио да буде љекар, ради чега га је послао у Единбург да учи медицину. Кроз кратко вријеме он је оставио медицину и отишао у Кембриц, гдје је учио природне науке. Још у 22. години свога живота упутио се Дарвин са једним другом на пут око земље, који је трајао пуних пет година. На овоме путу истраживао је земље, климу, животињске и биљне прилике и т. д., те је доказао да корално острвље није вулканског порријекла, на којем су се населили корали, него да је створено од самих корала. Још се на овом путу бавио испитивањем дивљих народа. Своје путовање описао је, али у тим списима нема ни спомена о његовој теорији, која је доцније учинила преокрет у науци.

Године 1842. повукао се Дарвин на своје добро у Дови, гдје је купио податке за своју каснију теорију, коју је изнио у књизи: „О постанку врста у животињском и биљном свијету,“ која је изашла прије 50 година. Дарвинова теорија може се свести на три главна принципа, и то: *промјенљивост, нашљеђивање* и *натпродукција*.

Његова наука стекла је јаких противника, нарочито међу црквеним писцима, а и међу научењацима. Послије је стекла и много присташа и постала је врло популарна. Да је Дарвинова наука добро примљена у научним круговима, види се по томе, што је добио 76 почасних наслова од разних академија и научних институција. Такође је језуита Васман написао дјело: „Die moderne Biologie und die Entwicklungstheorie,“ које је дјело прегледала црквена власт и и одобрила, а у овом се дјелу признаје Дарвинова теорија еволуције, против које су се црквени писци у своје вријеме дизали; према овоме изгледа, да је Дарвинова теорија и од цркве призната.

Дарвин је умро у Довну 19. априла 1882. године.

Усправно или положено писмо. Од кад се је у основне школе завело усправно писмо, примјећује се да је готово нестало лијепог, читког и пристојног облика у писању. Да је то сасвијем погрешно, признају већ и учитељи основних школа, а одлучно осуђују сви наставници средњих школа, гдје се најбоље види, како је то писмо неспретно, кад треба развити мало већу брзину у писању.

Али и са хигијенскога гледишта треба одлучно одбацити усправно писмо а опет завести положено.

Два специјалисте, М. Деноајер, професор калиграфије и М. Кундги, управитељ послова за реедукацију у клиници Шаркоа, изјављују као једино згодно и здраво положено писмо и положену писанку.

За ове стручњаке само писмо положено допушта да лакат остане непомичин на свом мјесту, док усправно писмо и усправна писанка, приморавају лакат да се смјести паралелно са предњим дијелом стола, а тому је пошљедица, да се горњи дио кичменице мора да искриви пут лијеве стране.

Позната је ствар, да се лош начин писања има сматрати једним од главних узрока тако званом писалачком грчу.

С тога, ако ћеш да излијечиш ову болест, треба ставити у кретање што мањи број мишића, а то се једино може постићи, ако се не креће лакат.

На тај начин се може изолирати раме и ограничити кретање на сасвијем незнатну групу мишића.

Ако се и не узме у обзир, да су и сами браниоци усправнога писма били принуђени да, поради практичне његове брзине, опет прихвате положено писмо, треба одлучно устврдити, да је усправно писмо — осим своје непрактичности — шкодљиво здрављу, јер потпомаже да се криви кичма. С тога, како пише један француски лист, усправно би се писмо имало забранити, и допустити његову употребу у школи само у изузетним случајевима. Положено пак писмо, којим се напротив може избјећи свак кривљење, треба да буде свуда уведено.

Стогодишњица Николе Гогоља. 20. марта ове године навршује се сто година, како је Гогољ, творац „Тараса Бульба“, „Ревизора“ и „Мртвих душа“ угледао свијета. Москва, која му је дала звање свога почасног грађанина и у којој је он дуго живио и умро, подиже му том приликом споменик на крају једног од најљепших својих булевара — Пречистенском. Москва није богата споменицима, као нпр. Париз, који у том погледу личи на велико гробље, и зато такав догађај као стогодишњи јубилеј и подизање споменика једном од највећих руских синова има за њу велики значај и велику цијену, јер је Москва срце Русије, јер је празник у Москви сверуски празник. И као што је прије 10 година подизање споменика првоме пјеснику Пушкину и прослава његове стогодишњице имала национални карактер, исто се и сад жели и ради на томе, да подизање споменика првом највећем пјеснику руском у прози, поету „мртвих душа“, Гогољу, буде исто тако величанствено и добије исти значај.

Припреме су одавно започете. Московска општина као домаћин још прије неколико година објавила је конкурс за израду нацрта споменика, изабрала је помоћу нарочитог „Гогољевог одбора“ нацрт споменика; поручила његову израду умјетнику (Андрејеву) и учинила све што је потребно око грађења на мјесту, гдје ће се споменик подићи, и кад је све то било свршено приступила је организацији саме свечаности.

На прославу биће позвани многи гости из иностранства, научењаци и књижевници, међу њима и предсједник општине града Рима, у коме је Гогољ такође дуго живио. На Словене биће обраћена велика пажња, и то због тога, што се друштво за словенску културу у Москви нада, да ће моћи око 20. марта удесити и свесловенски конгрес.

Сама прослава биће величанствена. Држаће се говори и полагаће се вијенци на споменик, као што то обично бива. У свима позоришстима даваће се бесплатне представе Гогољевих комада, раздаваће се ђацима дијелом бесплатно а дијелом врло јевтино цјелокупна дјела Гогољева. У вече биће свуда предавања о Гогољу, о његову животу и значају за руску књижевност, а општина московска приредиће „Гогољеву вечеру“ за своје госте и друге званице. Али не само у Москви него и у цијелој Русији, по свима варошима и мјестима, образовани су већ одбори, који ће на дан 20. марта исто тако као и Москва прослављати великога Гогоља. Једном ријечју биће нешто, што бива само код великих народа, а што је достојно успомене славног писца.

Стјечај. Према правилима о задужбини Димитрије Стаменковића, трговца биоградског, Српска Краљевска Академија у Београду расписала је овај стјечај за награду из задужбине у овој години.

По тестаменту покојникову списи који се штампају о трошку ове задужбине, раздају се народу српском бесплатно и с тога морају бити написани популарно и говорити:

а) о Српству и српској мисли,
б) о отачаствољубљу,
в) о вјери,
г) о моралу и истини,
д) о раду и прљежању, и
ђ) о чувању здравља.

Из ових области писци могу бирати тему коју хоће и разрадити је укојем му драго књижевном облику.

Списи ови не могу бити већи од шеснаест ни мањи од осам штампаних табака и подносе се Српској Краљевској Академији у Београду најдаље до краја септембра ове године, и то под именом пишчевим или без имена, које у овоме случају мора бити у затвореној куверти, на којој ће стајати име самога писца.

Такмичити се могу у првом реду оригинални списи а за тим преводи.

Списе, који стигну на овај стјечај, Академија предаје стручним референтима на оцјену и писцу, чији спис буде примљен као најбољи, издаје награду до 1000 хиљаду) динара у злату, а награђени спис штампаће се о трошку ове задужбине и постаје својина њена.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Посјета. У име цетињског официрског кора отпутовали су данас у Скадар: г. г. бригадир сердар Јанко Вукотић, командир Лука Гојнић, командир Јоко Јовановић, потпоручник Владо Зимоњић и потпоручник Петар Мартиновић, да тамошњим својим колегама поврате посјету, коју су неколико турских официра учинили прошле јесени на Цетињу.

Прошле недјеље одили су исто тако у Беране неколико наших војних и грађанских старјешина из Васојевића, да посјете своје тамошње другове. Како нам с Андријевице јављају, наша депутација је била врло лијепо у Беранима дочекана и свесрдно угошћена. — У част наших главара био је приређен банкет, на коме је берански комесар подигао лијепу здравицу Њег. Кр. Височ. Књазу Господару, а г. Протић, вршилац државности Књ. пограничког комесара, напио је у здравље Његовог Величанства Султана. Обје ове здравице као и многе друге које су све одисале чистим патриотским заносом, примљене су великим одобравањем. Наша депутација нема уопште ријечи, којима би исказала своје задовољство и благодарност на срдачном пријему.

Личне вијести. Г. Д-р Морис Хердан, издавалац „Deutsch-Orientalische Korrespondenz“ у Берлину, познати пријатељ Црне Горе, провео је неколико дана на Цетињу и био је примљен од Њ. Кр. В. Књаза Господара у аудијенцију.

Г. Хердан вратио се у петак у Берлин.

Црвени Крст. На забави приређеној у Подгорици у корист Црвеног Крста, а поводом тридесет-годишњице ослобођења Зете, приложили су: г. г. Тито Буколини, директор моноп. дувана кр. 20, војв. И. Пламенац, министар у пенсији, д-р Садик Стринић, заст. обл. љекара и Динко Мистура апотекар по 10 кр.; Јарослав Навратил, управ. Подгоричке Банке, Алекса Милне, заст. фирме Anglo-Montenegr. и Перо Ј. Кнежевић, чинов. мон. дувана по 6 кр.; Крсто Шћеповић, терзија, г-ђа Даница А. Ненезић, Ристо Рундо, заст. друштва „Singer“, Олга Младинео, заст. друштва „Singer“, кап. Шако Раичевић, управитељ Казн. Завода и Јован Спениопол, чинов. моноп. дувана у Драчу по 5 кр.; Стеван Перовић, обућар, д-р Митар Радуловић, обласни љекар, Ђовани Сума, трговац и Мићо Кривокапић, крчмар по 4 кр.; Мато Стијовић, чинов. Барског Друштва и Рикардо де Бони, чиновник моноп. дувана по 3 кр.; кап. Саво Шестић, Станко Грујић, трговац, Саво Н. Рогошић, хотелијер, Филип Гојнић, чинов. царин., проф. Михаило Буквић, директор Гимназије, Периша Богићевић, крчмар, Нешо Ђ. Радовић, Андрија Контић, секретар обл. суда, Филип Ђ. Мартиновић, д-р Итало Павиоло, чинов. моноп. дувана, Санзањо Ђузепе, Ђезуалдо Ђиљи, Франђеско Таролоти, Љубо Поповић и Блажо Маркуш по 2 кр.; Андрија Дерегати, трговац, г-ђа Стаке Н. Попаника, Миладин Вуисић, писар обл. суда, Нешо С. Пејановић, писар царинарнице, Глиго Ј. Пејановић, чин. моноп. дувана и Нико С. Пејовић, терзија по 1 кр. — Свега кр. 156. — Од улазница било је исте вечери чистог прихода кр. 144. — Свега у корист Црвеног Крста кр. 300.

† Сердар Марко Буторов. Прошле недјеље преселио се у вјечност послије дужег боловања у 77. години свога живота сердар и капетан *Марко Буторов Вукмановић* из Подгора.

Покојник је био син чувеног и храброг сердара Бутора, који је послије свога оца вршио за пуних 28 година дужност капетанску у племену Подгорском Још као младић од 17 година одликовао се покојник као добар ратник, носећи барјак на Жабљак и у Куче, а 1862. године ранио се је најприје у Крњице на турском шанцу узимајући турски барјак, а доцније и у Бјелопавлићима. Учествовао је у свима потоњим црногорско-турским ратовима и показао се као храбар и одличан војник. Као државни служитељ и ратник послужио је на корист отаџбини, а за своје заслуге био је одликован: крстом Даниловим, руским орденом св. Ане, златном медаљом Обилића и другим војничким одличјима.

Лака му земља!

ТЕЛЕГРАМИ

Биоград, 2. марта. Миловановић је телеграфирао јуче српском посланику у Бечу, да на саопштење посланика Форгача од 21. пр. мј. достави аустро-угарској влади слиједећи одговор:

„Српска циркуларна депеша од 25. пр. мј., коју је примила једнако аустро-угарска влада, као и све остале силе потписнице Берлинског Уговора, означује потпуно довољно српско становиште у питању босанско-херцеговачком, па је ово становиште српске владе остало и сада непромијењено. Српска влада није због тога склона давати никаквих нових изјрва, јер је она рјешење правног спора у тој ствари предала у руке сила потписница.

Напротив је српска влада вољна подржавати добре сусједне односе са монархијом, како то захтијевају материјални интереси са обје стране. У ту би сврху обје владе аустро-угарске монархије морале настојати, да се у Србији већ санкционисани трговински уговор што прије парламентарно ријеши. Овај би покушај био у толико нужнији, да се види, да ли је остварење тарифног уговора са Аустро-Угарском у опште могуће, јер би у овом случају Србија свако даље настојање у том правцу уопште напустила. Ако пак објема владама Аустро-Угарске због краткоће времена или домаћих парламентарних прилика не би било могуће до 31. овог мј. парламетарно ријешити трговински уговор, била би српска влада спремна на продужење провизорија до 31. децембра 1909. године.

Беч, 3. марта. Јучерашњи одговор Србије никако не задовољава овдјешње политичке кругове, тим прије, што се Србија у том одговору позива на своју циркуларну депешу, коју је аустро-угарска влада прогласила потпуно недовољном.

Слиједи додатак

Биоград, 3. марта. Скупштина је једногласно усвојила при првом читању законски предлог о минималној тарифи. Министар финансија је изјавио, да је циљ овом предлогу, да се српски трговци очувају што више од евентуалних штета. Говорници свију странака изјавили су, да Србија не смије продати своје националне интересе за економске користи.

Цариград. 3. марта. Чује се, да ће руски цивилни агент у Маћедонији, Демерик, бити наименован послаником на Цетињу.

Петроград, 3. марта. Столипин болује од запаљења плућа.

Биоград, 3. марта. Сви су политички кругови веома задовољни са српским одговором. Министар предсједник Новаковић посјетио је јуче Форгача и разговарао се с њим о одговору Србије.

Беч, 4. марта. У парламенту приликом претреса закона о регрутима рекао је министар предсједник Бинерт, да одговор српске владе на ноту предату преко посланика Форгача није оправдао аустријске наде. Ми смо хтјели да пружимо руку Србији на најпомирљивији начин, како би могла дати нам јасан одговор о промјени своје политике односно Босне и Херцеговине као и о продужењу наших економских односа, а српска влада одговорила је неодређено на ово формално питање. Ми нећемо моћи ступити у преговоре са Србијом односно економских питања прије него што буду на начин који ће нас задовољити, ујашњене истините намјере Србије.

Петроград, 4. марта. Стање здравља министра предсједника Столипина боље је. — Цар је примио предсједника Думе Хомјакова у аудијенцију, која је трајала два сата. — Рифаат-паша отпутовао је у Берлин. Преговори између њега и Извољског односно оштете Турској од стране Бугарске закључени су потписом протокола, чије су главне тачке ове: Руска влада уступа Турској онолики број ануитета ратне оштете, колико је потребно да Турска може добити 125 милијона франака помоћу једног зајма; Турска ће у скором времену моћи исплатити остатак ратне оштете помоћу капитализације; Турска се изјављује спремном да призна независност Бугарске, пошто се уреде сва спорна турско-бугарска питања.

Биоград, 4. марта. Народна Скупштина је усвојила накнадни кредит за наоружање војске од 5,350.000 динара, као и накнадни кредит од 500.000 динара за повјерљиве сврхе министарства иностраних дјела.

Петроград, 4. марта. „Вјесник“ јавља, да је Извољски предао аустро-угарском посланику у Петрограду одговор руске владе поводом саопштења о аустро-турском споразуму. У одговору се наглашује, као што је било речено и у руској окружници од 12/XII пр. год., да непосредни аустро-турски споразум не искључује потребу, да се питање босанско-херцеговачко изнесе пред конференцију сила потписница Берлинског Уговора. Руска је влада, дакле, готова да се споразумије с Аустро-Угарском и другим силама односно сазива конференције, која би имала да претресе питање о Босни и Херцеговини као и друге тачке програма, усвојеног од великих сила.

Беч, 5. марта. У конференцији вођа странака министар предсједник Бинерт на питање о спољној ситуацији одговорио је, да нема што више додати јучерашњој својој изјави у парламенту. Нема сумње да је ситуација озбиљна, али ипак можемо очекивати да ће коначно рјешење бити мирољубиво.

Биоград. 5. марта. Са надлежног мјеста опровргава се вијест, да су руски добровољци већ стигли у Србију. —

Министар руски Сергјејев имао је јуче и данас подужи разговор с Миловановићем. У политичким круговима тврди се, да је Сергјејев у име руске владе пријатељски савјетовао Миловановића, да Србија изађе што више у сусрет жељама Аустро-Угарске.

Цариград, 5. марта. Други брод са ратним материјалом за Србију биће подробно прегледан. Допустиће се за провоз само најнужније војне потребе, а нипошто оружје ни муниција. Динамит за друштва и за мине моћи ће се превести само у партијама од $2^1/_2$ тонелате.

Биоград, 6. марта. Јуче је под предсједништвом Краљевим била сједница Министарског Савјета, која је трајала 4 сата. Чује се, да се је у њој претресало, како да се Србија држи према новом кораку, који мисли предузети Аустро-Угарска. „Политика“ говорећи о томе каже, да ни једна српска влада неће допустити нити ће моћи допустити унижење Србије, које ће затраживати Аустро-Угарска. Ниједан Србин неће допустити, да се Србија без употребе оружја одрекне своје независности.

Одговор руски на саопштење о споразуму аустро-турском изазвао је у Биограду велико задовољство.

Беч, 7. марта. Парламенат је изгласао закон о регрутима. Сви говорници без разлике странака изразили су жељу и поуздање да ће мир бити одржан.

Биоград, 7. марта. Скупштина је завршила претрес буџета за 1909. годину. На приједлог Миловановићев Скупштина је одобрила кредит од 200.000 динара за откуп турског земљишта у јужној Србији.

Петроград, 7. марта. Неоснована су вијести, да је Извољски дао оставку.

Париз, 7. марта. „Тан“ пише, да Енглеска, Француска и Русија морају тражити од Аустро-Угарске у интересу мира, да би одложила одашиљање одговора намијењеног Србији, а у исто вријеме да те исте велике силе приволе и Србију да одмах да једну изјаву коју би јој оне захтијевале, те би тако овај двоструки корак могао бити успјешан.

Званични огласи

ОБЈАВА

Овим се извјештавају сви црногорски поданици, који се налазе у Америци, да никако свој уштеђени новац не шаљу у домовину преко тамошњих мањих новчаних завода нити да га код истих остављају на приплод, јер ови нијесу довољно сигурни, већ нека то само чине код познатих великих новчаних завода у Америци тражећи, да им се новац упути у Црну Гору у новчаном писму, а не упутницом.

Наши поданици, који се не буду држали овог савјета излажу се опасности да штетују своју зараду, као што су је досад већ многи штетовали.

Препоручује се свима онима, који имају својих у Америци, да их савјетују да са опремањем новца раде као што је горе изложено и да се особито чувају да своје уштеде повјеравају људима, који им под видом братства и патриотизма нуде своје услуге.

№ 438. Из канцеларије Кн. Министарства Иностраних Дјела, од 7. марта 1909 год. на Цетињу. 1,10

ОБЈАВА

Тоштанско-телеграфском одјељењу је потребно имати у Подгорици пет стотина (500) лучевих дирека, висине од 6 до 6·50 метара, дебљине у пречнику: у коријену 7 а у врху 5 унача.

Диреци морају бити прави и убрати у другој половини мјесеца јуна, а предати у Подгорицу најдаље до 15 августа 1909 г.

Поштанско-телеграфска станица у Колашину ће држати, за набавку ових дирека, јавну лицитацију на дан 1. априла ов. год.

Лицитанти ће дужни бити положити кауцију од 2000 круна у готову новцу или 3000 круна у непокретности.

Број 1485/527. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 2.. марта 1909 г. Цетиње. 1,3

ОБЈАВА

Према постигнутом споразуму између Пошт. Телегр. Одјељења Министарства Унутр. Дјела, Књажевине Црне Горе и Пошт. Телегр. Одјељења Министарства Грађевина Краљевине Србије, између Црне Горе и Србије установљена је доплатна служба за поштанске пакете до 5 кгр., која ће се — почињући од 1. априла ове год. (по нов. кал.) — вршити по одредбама римске конвенције о размјени поштанскијех пакета и извршнога правилника.

Највећа означена вриједност једнога пакета биће 1000 франака, а толика иста и доплатна сума. — Упутнички максимум за упутнице и поштанске и оне путем телеграфа подигнут је од 500 на 1000 франака.

За упутнице ће се наплаћивати такса по тачци 1. члана 3. угодбе римске о размјени пошт. упутница, т. ј. по 25 пара на свако 50 франака или разломак ове суме. —

П. Т. број 854. Из поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела, 5. марта 1909 г. на Цетињу 1,1

СТЈЕЧАЈ

Министарству Финансија и Грађевина у Одјељењу за Грађевине и Саобраћај потребан је један инжинијер, практичан у градњи путова, камених мостова и осталих државних грађевина, а да познаје српски језик.

Ко би желио заузети ово мјесто, нека у што краћем року поднесе овом Министарству своју понуду са увјерењима о својој теориској и практичној спреми.

Мјесто је скопчано са платом до пет хиљада кр. (5000) на годину.

Бр. 1856. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјељење за Грађевине и Саобраћај, 11. новембра 1908 год. Цетиње.

ОГЛАС

Саво син Стевана Весковића из Васојевића и синовац Стеванов Милета пошљедњи пут јавили су се својима у априлу мјесецу прошле 1908 године из Републике Перу у Јужној Америци, а од то доба не зна се гдје су. Моли се свако ко би што о њима знао да што прије извијести ово Министарство.

№ 268. Из канцеларије кн. министарства иностраних дјела од 19 фебруара 1909 године. 3,3

ОБЈАВА

На дан 15. марта текуће године у 10 часова прије подне, административно одјељење министарства финансија и грађевина, одржаће јавну лицитацију у својој канцеларији, за набавку 1000—1200 кубних метара дрва, за огрјев свију државних надлештава на Цетињу, за идућу зимску сезону 1909. и 1910. годину.

Ко би се желио примити да поменуту количину дрва ливерује, нека се за ближа извјешћа и услове обрати сваког радног дана у канцеларијске часове поменутом одјељењу.

Број 438. Из канцеларије административног одјељења министарства финансија и грађевина, 25. фебруара 1909. год. Цетиње. 2,3

ОБЈАВА

У Канцеларији потписате управе на 1—8—15 марта 1909 год. држаће се јавна лицитација за поправку крова на Болници „Данило I-ви“.

Они који би жељели лицитирати могу добити нужна објашњења и прије дана лицитације у канцеларији управе болнице „Данило I.“

Број 92. Из Канцеларије Управе Болнице „Данило I“, 25. фебруара 1909 год. на Цетињу. 2,3

ОБЈАВА

Угарско-хрватско дионичко поморско парабродско друштво својим дописом од 20 фебруара ове год. извијестило је ово Одјељење, да су за путовања са њиховим парабродима на прузи Котор—Фиума и обратно укинуте за црногорске држављане досадашње путне олакшице сваком осим ђацима. Ђаци пак уживаће досадашње олакшице само у почетку и при свршетку школске године и приликом ђачких ферија.

Број 906. Из Поштанско-Телеграфског Одјељења Министарства Унутрашњих Дјела, 10 фебруара 1909. на Цетињу. 3,3

ПОЗИВ

Позива се Косто Булатовић из Бора, сада непознатог пребивања, који је прије шест (6) година у свијет атумарао, противу којега је његова супруга Босе, кћер Радована Поповића из Куча поднијела у овој Консисторији бракоразводну парницу, да у року од 4 мјесеца рачунајући од првог уврштења овог позива у листу „Гласа Црногорца“, овој Консисторији лично предстане, како би са својом супругом брачну заједницу наставио, или у противном случају са њом бракоразводну парницу повео.

Не одазове ли се речени Булатовић овоме позиву у означеноме року, поставиће се реда ради његов заступник, који ће његове разлоге у овоме брачноме спору заступати, те ће се тако и у његовоме осуству овај бракоразводни спор ријешити.

Број 481. А. 1907 – 22. Из Канцеларије Консисторије Цетињске, 19. фебруара 1909 Цетиње. 2,3

ОБЈАВА

Симон Јауковић пошљедњи пут јавио се назад три године из Douglas City P. O. B. 285 Alaska N. Amerika, а од то доба више се не зна ништа о њему; те се стога умољава свако, ко би знао што о истом да неодложно извијестити ово Министарство.

№ 413. Из канцеларије кн. министарства иностраних дјела од 23. фебруара 1909. на Цетињу. 2,3

НА ЗНАЊЕ

Уџбеници и књиге Државног издања за распродају могу се добити у Папирници г. Вида Н. Мартиновића на Цетињу, Балшића пазар.

Броју 58.

Цетиње, 20 фебруара 1909.

Из канцеларије

2,2 **Управе Држ. Штампарије**

Државни Календар

Књажевине Црне Горе за 1909. годину може се добити у папирници Вида Н. Мартиновића на Цетињу, у књижарама Коста Кр. Станића и С. Бркића и Комп. у Подгорици. Цијена је 1. круна.

Цетиње, 21. февр. 1909.

Из канцеларије

2—2 **Управе Држ. Штампарије.**

Службени огласи

ОГЛАС

С позивом на ријешење Кн. Министарства Војног. од 6 новембра 1908 број 3700.

Износи се на јавну продају доље описане непокретности, бившег подофицира Грујице Поповића из Рожаца, које су процијењене круна 910.

Продаја ће се извршити у канцеларији капетанског Суда у Бороњини.

За продају одређују се три рока: први на 30 марта, други на 30 априла, а трећи на 30 августа ове године у 10 сати прије подне.

На првом року непокретности се неће продати испод процијењене вриједности, на другоме хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности, а на трећем року непокретности ће се уступити понудиоцу највише цијене.

Сваки је лицитант дужан положити јемство од 10% од процијењене вредности непокретности.

Позивљу се сви они, који имају на непокретностима какво реално право, дужникови повјериоци и они, који имају право пречe купње, да се пријаве суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) У једном комаду звано „Вагани“ и „за Подине“ $^1/_8$ $^1/_{16}$ оранице, $3^1/_8$ мотике винограда, $^1/_4$ $^1/_8$ $^1/_{16}$ од косе ливаде, и неколико лишњака и воћа; граничи: од истока Милосав Милетин и Радоје Гаврилов, од југа: Грујица Поповић, од запада пут, од сјевера Јован Видаков.

2) Под кућу: у „Ваган“, $^3/_4$ $^1/_{16}$ и 60 квадр. м. оранице; $^1/_4$ и 140 квадр. м. од косе ливаде. около овога има окрајака, са неколико воћа и Између у друге горе.

Број 97 502—1907.

Бороњина, 27 фебруара 1909.

Капетански Суд

Р. 229, Бр. 90 1,1 кап. Марко П. Радошевић

ОГЛАС

Којим се наставља јавна продаја непокретности Лазара и Владислава Дамјановића, на основу ријешења Кн. Великог Суда од 27 јануара тек. године број 1822. VII—1908—28, која је била обустављена наредбом истог суда од 11 децембра 1908 број 1715 ex 1908—VII—1908—28 услед жалбе попа Јована Дамјановића као неумјесно поднешене.

Продаја ће се извршити у три рока: 21 марта, 21 априла и 21 августа 1909 у 10 сати прије подне. — у канцеларији овога суда,

За остале услове продаје и опис непокретности, виђи „Оглас“ у прилогу 65 броја „Гласа Црногорца“ од 8 децембра 1908 године.

Број 98 321—1908.

Бороњина, 28 фебруара 1909.

Капетански Суд

Р. 110, Бр. 91 1,1 кап. Марко П. Радошевић

СТЈЕЧАЈ

Ријешењем овога суда од 17. јануара, број доњи, отворен је стјечај над покретном имовином Риста В. Трипковића, из Никшића. ушљед чега овим се позивају сви његови дужитељи, да се пријаве општинском суду у Никшићу са својим потраживањима, поткријепљеним доказима, најдаље до 1. априла, ов. год., послије којег дана суд ничије потраживање неће уважити.

Број 2158 из 1908 IV—1908—440

У Никшићу, 18 фебруара 1909 године

Књ. Обласни Суд
предсједник
Ш. М. Мартиновић

р. 84, бр. 122, 2,3

ОГЛАС

Износи се на јавну продају, доњеописана непокретност Милосава В. Раичевића, из Трепче; — Процијењена круна 3536·66.

Продаја ће се извршити у канцеларији потписаног суда у три рока: 28 децембра 1908 год; 28 јануара и 28 маја 1909 године у три сата послије подне.

На првом року непокретност се неће продати испод процијењене вриједности, а на другом хоће и ниже, али не испод $^2/_3$ процијењене вриједности, а на трећем року уступиће се понудиоцу највише цијене.

Сваки лицитант, дужан је положити јемство од 10% процијењене вриједности речене непокретности.

Позивају се сви они те имају на непокретност какво реално право, као и сви они, који имају преч право купње, да се пријаве потписатом суду прије прве продаје.

Опис непокретности:

1) Њива, ливада и шума, — звана „Пејовића ливада“ у простору рала њиве $^3/_4$ $^1/_{16}$, — ливаде коса $^3/_4$ и шуме што може бити баштина рала 1, на исто земљиште 38 коријена шљива, под натапањем воде; Процијењена круна 700, граничи се земљама: Вуксана и Милована Раичевића, Радосава Воиновића, Радисава и Богдана Ивановића и сеоцким путом.

2) Њива и шума звана „Губавац“ у простору рала $1^1/_8$ оранице и два листосјека питоме шуме, земља је под натапањем воде; Процијењена круна 300, граничи се земљама: Голуба Ивановића, Панта и Јока Васовића и Секула и Јосифа Раичевића.

3) Њива и шума букова бвано „Осоја“ у простору рала $1^3/_4$ $^1/_8$ оранице и шуме букове око 4 рала, од које се може пола крчити, земља је под натапањем воде; Процијењена круна 350, граничи се: комуницом виницким, потоком и земљом Јосифа Раичевића.

4) Њива звана „Долина“ у простору рала $^3/_4$ $^1/_8$ $^1/_{16}$ оранице и рало 1 $^1/_4$ $^1/_8$ шуме букове, те се може окрчити, земља је под натапањем воде; Процијењено круна 100, граничи се земљама: Јосифа, Секула и Крста Раичевића и „осојом“ истога.

5) Њива звана „Брод“ у простору рала $^3/_4$ $^1/_8$ оранице, земља је прве врсте под натапањем воде; Процијењена круна 600, граничи се земљама: Вуксана и Милована Раичевића, Миљана Вукићевића, коритом ријеке и ћадом.

6) Комадић ливаде звани „Друм“ у простору коса $^1/_8$ под натапањем воде; Процијењено круна 50, граничи ливадама: Вуксана, Милована, Јосифа и Секула Раичевића, коритом ријеке и ћадом.

7) Гај звани „Равни пут“ у простору три листосјека шуме питоме; Процијењена круна 130, граничи се гајевима: Вуксана, Милована, Томице и Симовића Раичевића и Андрије Драгојевића.

8) Комадић ливаде зване „Игрештак“ у простору коса $^1/_8$ $^1/_{16}$ ливаде, уз исто шуме букове, око $^1/_2$ косе, што се може окрчити; Процијењено круна 60, граничи се ливадама: Вуксана, Милована и Милете Раичевића и сеоцким комуном.

9) Ливада звана „Пољана“, у простору коса $1^3/_4$ под натапањем воде; Процијењена круна 700. граничи се ливадама: Вуксана и Милована Раичевића, сеоцким комуном, коритом ријеке Јеговице и потоком.

10) Ливада звана „Школа“, — заједница неколицине општинара у врх планине у простору коса $12^2/_4$ у исто педесет први дио (51) Мили савов, — неподијељена; Процијењена његов дио круна 15.

11) У метех звана „Клини“, на врх села Трепче заједница неколицине Раичевића, у њему дио Милисавов тридесет-шести, неподијељен његов дио; Процијењен круна 60.

12) У метех званом „Стришац“, заједница неколицине Раичевића, у њему Милосавов дио осамнаести неподијељен; Процијењен његов дио круна 5.

13) У кући двокатној кашеној у којој је канцеларија овога суда, Милосавов дио трећи, — његов је дио процијењен круна 266·66 пара.

Број 1473 195—1908.

У Трепчи, 10 децембра 1908.

Капетански Суд
кап. Стојан Вулевић

Бр. 55, 3,3

Приватни огласи

ПОЗИВ

на упис

III кола акција Прве Никшићске Штедионице

На основу решења IX редовне главне скупштине акционара Прве Никшићске Штедионице одржане 30 јануара 1909 године, отвара се почев од 2 фебруара 1909 године.

Упис на III коло од 2000 акција по 100 круна

При упису полаже се на име уписнине по 1 круна од сваке уписане акције. Уплата се врши постепено у недјељним оброцима I по **50 пара** рачунајући од 1 јануара 1909 год.

Упис се врши сваког радног дана код Прве Никшићске Штедионице у Никшићу и њених филијала у Шавнику и Велимљу.

Уписнину и уплату треба слати поштанском упутницом или полагати за рачун Штедионице мјесним новчаним заводима.

Никшић, 31 јануара 1909 год.

Прва Никшићска Штедионица

Р. 120, Бр. 97—а. 3,3

Јанко Спасојевић

дипломирани правник, бив. виши државни чиновник,

прима на заступање: парнице грађанске и кривичне пред свима судовима у Књажевини, административним и духовним (специјално брачноразводне) властима;

посредује при склапању уговора и других правних послова;

пише молбе и жалбе за све земаљске власти;

даје савјете по свима пословима, који спадају у управну струку и т. д.

Станује до Руског Посланства.

Цетиње. Р. 60, Бр. 142 1,3

БАРСКО ДРУШТВО

Распоред пловидбе поштанскијех и трговачкијех параброда по Скадарском језеру и Бојани.

Полазак: Поштански и трговачки парободи полазе сваки дан осим недјеље у 10 сати прије подне из Скадра и тичу Вир—Плавницу: понедјељником, сриједом и петком, а Плавницу—Вир; уторником, четвртком и суботом. Истог дана враћају се у Скадар.

Сретање: На Виру с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Полазак: Из Ријеке за Вир полази сваки дан осим недјеље у 11 сати прије подне и истог дана враћа се на Ријеку.

Сретање: С парабродом, који полази из Вира за Плавницу и Скадар и то: понедјељником, сриједом и петком, а уторником, четвртком и суботом с парабродом за Вир и Скадар. На Виру пак с државном барском дилижансом у доласку и поласку.

Сретање: На Плавници с приватнијем подгоричкијем омнибусом у доласку и поласку.

Полазак: Из Скадра за Обод и обратно сваког дана осим недјеље

За подробнија обавјештења треба се обратити односнијем друштвенијем агенцијама.

Р. 156. Бр. 128. 29,36 **УПРАВА.**

Француски шеврон и бокс може се добити и од истог наручити финих лаких ципела по умјереној прећашњој цијени, код

Стевана Перовића

Подгорица, 10 феб. 1909. Р. 25, Бр. 98 2,4

Поштанске марке **ПОНИШТЕНЕ** црногорске и осталих балканских земаља купујем — сваку количину — по најбољим цијенама. Пошиљке и понуде на адресу,

A. Weisz, Briefmarkenhandlung.

п.п. Бр. 496. 10,23 **Wien I.** *Adlergasse, 8.*

КУПУЈЕМ МАРКЕ: црногорске, босанске, српске и осталих балканских држава у свим количинама уз најбоље цијене. — Adolf Ernst, Sarajevo — Bosna, Tekija ulica 16. П. п. број 126. 2,6

ПОЗИВ

У смислу 74 чл. Царинског Закона Управа Царинарнице позива власнике, који полажу право на сљедећу робу предату и укњижену на име

Усеина Лукачевића 2 каш. петролије;

Зеф браћа Дема 1 бачва катрама кгр. 65.

Јусуф Лукачевић 1 каш. калаја J H L 290 кгр. 50.

Да се до 15 марта т. г. пријаве, измире царину са припадајућом споредном таксом иначе ће управа са робом поступити према 69 и 71 чл. Царинског Закона.

Број 117.

Подгорица, 21 фебруара 1909.

Р. 85, Бр. 139 1,2 **Управа Царинарнице**

Књижевни Оглас

Потписата Књижара, добила је право на прештампање и издање свију Дјела Њ. Кр. Високанства Књаза Господара, од којих има на своме стовариште сљедећа, и то:

Балканска Царица	кр.	1·20
Потоњи Абенсераж	„	1·40
Хајдана	„	1·40
Књаз Арванит	„	1·—

Даље има на своме стовариште ове књиге:

Огледало Српско	„	3·—
Јуначки Споменик	„	1·—
Освета Косовска	„	2·—
Словенска Слога	„	1·—
Јунаштва Црногораца	„	1·—
Српско Хајдуковање	„	—·60
Четовања и Мегдана	„	—·60
Краљевић Марко	„	1·—
Милош Обилић	„	1.—
Пелагића Народ. Учитељ биогрд. изд.	„	10·—
„ „ „ Н.-садско „	„	5·—
* К. Ненадовић. Карађорђе	„	5·—
* А. Дима. 20 година послѣ, у три књиге	„	12·—
* А. Бургера. Царица Катарина, у 2 књ.	„	8.—
* Вој. С. Поповић: Освојење Бара	„	2·—
* Освојење Никшића	„	2.—
* Рамо	„	2·—

Напомена. Ко узме од једне врсте 4 књиге добија пету гратис, а од књига под знаком * добија трећу књигу гратис, или сортирано 20% попуста.

С поштовањем

Прва К. Цр. повл. Књижара

П. п. Бр 275, 20,20 **П. М. Калуђеровића**

Пријатељима књижевности

Од 1. јануара 1909. године **Српски Књижевни Гласник** улази у девету годину свога излажења. За осам минулих година **Српски Књижевни Гласлик** је био најбољи часопис у Српству. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словенски листови, као и огроман одзив публике у Србији и ван Србије. Сталне рубрике **Српског Књижевног Гласника** јесу: 1) Приповетке, романи и драме (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене, 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Ситни прилози, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Позоришни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед, 11) Оцене и Прикази, 12) Белешке. Претплата се шаље **увек напред** и она износи: на годину **18 динара (круна)**, на 6 месеци **9 динара (круна)**, на 3 месеца **4·50 динара (круна)**. Претплату прима

Администрација Српског Књижевног Гласника, Београд. Скопљанска улица, 9. П.п. Бр. 37 5,5

ОГЛАС. Потписати ће, почевши од 15 фебруара ове године, распродавати своју књижарску радњу, на мало и велико, са попустом од 10—40% испод наминалне вриједности: усљед чега овим скрећем пажњу поштованим муштеријама, који бише жељели купити јефтино књига, канцеларијског и школског прибора; дописних карата са сликама, икона и другог. Све по најјефтинијем цијенама.

Уједно молим све моје дужнике, да изволе измирити своја дуговања, најдаље до половине мјесеца марта, ове године, послѣ којега дана ћу без разлике од свакога, преко свог пуномоћника судским путем накужавати.

С поштовањем

р. 90, бр 85 3,3 За Књижару **П. М. Калуђеровић**

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег незаборављеног оца и брата

† сердара Марка Б. Вукмановића

који се у својој 77 години послије подужег боловања пресели у вјечност 19 пр. мј.

Овом приликом сматрамо за нашу дужност, да изјавимо доживотну благодарност на телеграфским и писменим саучешћима Њ. В. Књазу Мирку, Његовом Високопреосвештенству Митрополиту Митрофану, војводи Пламенцу, Предсједнику Министарског савјета Д-р Лазу Томановићу, министрима: војном, бригадиру Митру Мартиновићу, унутрашњих дјела; војводи Лакићу, финансија Душану Вукотићу, просвјете Јовану Пламенцу.

Предсједнику Великог Суда Л. Гојнићу, предсједнику Народне Скупштине М. Ђукановићу, држ. савјетнику М. Дожићу.

Бригадирима: Јанку Вукотићу, вој. Вучинићу, Драгиши Меденици, Нику Кусовцу, Иву Ђуровићу и Милу Ђурашковићу.

Заступнику предсјлдника обласног суда Андрији Рађеновићу. члану Главне Државне Контроле Јовану Хајдуковићу.

Г-ну Д-ру Перазићу. г. Перу Јовићевићу.

Командирима: Милутину Вукотићу, Јовану Пламенцу, Анту Шкутићу, као и поткомандиру Илији Хајдуковићу.

Свештеницима: проту Матановићу, Марку Мартиновићу, Машану Поповићу, Митру Вујовићу народном посланику Филипу Вујовићу, Јовану Гвозденовићу, Мићу Улићевићу, Саву Вукосавовићу и Петру Перовићу.

Сердарима: Илији Беговићу и Мују Влаховићу; пјешадијском кап. Павлу Кусовцу, кап. Луки Станковићу и кап. у пенсији Петру Вукмировићу.

Заступнику надзорника Марку Вукосавовићу, учитељу Батрићевићу, официрима: Андрији Јовићевићу и Лабуду Јовановићу, писару Обласне Управе Луки Лекићу, бат. барјактару Петру Ђоновићу, кап. писару Стевану Ђоновићу, Тому и Перу Иличковићима, Машану Вујовићу, Саву Кусовцу, Ристу Иванишевићу, Мату Вукотићу, Раку Гојнићу и Перу Маринковићу.

Хвала рођацима: Вукмировићима, Краљевићима и Драгојевићима са Цеклина, браћи: Шлети, Николи и Илији Вукмановићима.

Срдачно захваљамо нашим пријатељима Саву Анђусу са Паштровићима, Браћима, проту Капи с Угњанима, Стевану М. Вујовићу с Љуботињанима, који над покојником вијенац положише. Хвала Прекорничанима, Грађанима, Сотоићима, Глуходољанима, ком.Бокану с Буковичанима, Трновљанима, ком. Ђуровићу с Дупиљанима, Папратничанима, Брчељанима и Ораховљанима.

Особита хвала браћи Подгоранима, који сви скупа учествоваше и покојника брацки ожалише.

Хвала часним свјештеницима: Јеромонаху Макарији Ђуришићу, Николи Јовановићу. Јоку Јовачевићу, Илији Јовановићу и Петру Хајдуковићу, који над покојником опјело извршише.

Понаособ хвала попу Петру Хајдуковићу, учит. заст., који са ђацима спровод увелича и с покојником се дирљивим говором опрости.

Још једном свима и свакоме вјечита захвала, који нам телеграфски, писмено и лично изјавише своја саучешћа за пок. серд. и кап. Марком, те нам у неколико тугу ублажише.

Подгор, 2 марта 1909 г.

Ожалошћени: брат **Ристо Буторов Вукмановић**, син кап. **Милош**. унуци: **Ђорђија, Јован, Петар** и **Владимир**. снаха **Стана** с браћом **Вукмановићима**. Р. 372, Бр. 135 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда незаборавног брата, стрица односно оца

почасног перјаника

† Новице Перова Самарџића

који се послије дугог боловања пресели у вјечност 8 фебруара 1909 год. у 56 години свога живота.

Овом приликом неможемо пропустити да овим путем не изјавимо своју благодарност и захвалност свима онима, који нам било лично било писмено учествоваше у нашој големој жалости за непрежаљеним покојником.

На прво мјесто хвала г. министру војном бриг. Митру Мартиновићу на његовом искреном телеграфском саучешћу.

Хвала г.г. докторима: Матановићу, Пери и Контићу, који нијесу пожалили свога труда за олакшат покојнику у његовим тешким боловима.

Хвала на телеграфска саучешћа г. потпор. Стевану Ковачевићу, г. Голубу Перовићу. Хвала артиљ. капетану г. Ђоку Перовићу и писару Вукоти Стијачићу, који се са покојником над гробом опростише са дирљивим говорима.

Хвала свештенику Саву Мрваљевићу, који је похитао да над покојником опјело изврши. Хвала учитељу Милутину Радоњићу, кап. Мојашу Перовићу, Николи Голубову Перовићу, оф. Илији Рогановићу, Лазару Видовићу, перјанику Петру Дамјановићу, који са браћом Рудињанима у великом броју покојника ожалише и до вјечне куће отпратише, хвала Ђуру Симовићу и осталим пријатељима и познаницима из Цуца и Грахова, на њихова лична саучешћа.

Хвала Симу Самарџићу, барјак. Гоју Радуловићу са браћом насељеним у Никшићу, који похиташе и покојника брацки ожалише.

Поново хвала свима и свакоме, који нам ма којим путем изјавише саучешћа у нашој великој жалости.

Омутић, 10 фебруара 1909 год.

Ожалошћени: брат **Трипко**, син **Марко** синовац **Томо** са осталом породицом.

Р. 230, Бр. 138 1,1

БЛАГОДАРНОСТ

Дубоко потресени смрћу нашег нигда незаборављеног оца

† попа Рама Абрамовића

који се послѣ дужег боловања 8-ог фебруара о. г. у 83 години живота пресели у вјечност. Сматрамо за особиту дужност изјавити нашу вјечну благодарност свијема, који нам у великој жалости указаше саучешће и тијем нашу тугу ублажише.

Зато доживотна благодарност грађанским и војним чиновницима, свјештенству, школској омладини са наставним, пријатељима, кумовима и становницима општина: Кочанске, Штединско-Рићанске. Милочанске, Горњо-пољске, Брезовичко-Глибавачке, Душке, Никшићске и другим особама, који у великом броју дођоше, те покојника вруће ожалише и до вјечне куће испратише.

Такођер доживотна благодарност надзиратељу Никшићског свештенства г. Ђорђију Милановићу, који се над гробом са једним пристојним говором опростио са покојником, истакнувши његове врлине и заслуге но олтару домовине и цркве, као свештеника и као витеза у току шесдесетогодишњег службовања и тијем у велико нашу тугу ублажио.

Срдачна хвала г. г. Перу Јовићу и учитељу Петру Дубљевићу, који се с покојником пригодним говором опростише.

Још једном срдачна и доживотна хвала свијема и свакоме, који нам било којим путем указаше своја саучешћа у нашој великој жалости и тијем нам тугу и бол за покојником олакшаше.

Кочани,

Ожалошћени синови: **Перо, Илија** и **Завиша** с породицом. Р. 191, Бр. 140 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Послѣ мјесец дана суђено би да претрпимо поновни ударац, који нас задеси смрћу нашег милог брата односно оца и стрица

Хаџи-Хафиз Мустафе

(Рахметулахи-алејхи)

који се пресели на ахирет 24 ов. мј. у својој 53 години, послѣ, петнаесто-дневног боловања.

И овим великим губитком потресени до дна душе, не можемо пропустити, а да не изјавимо нашу вјечиту благодарност Његовом Височанству Књазу Мирку, на телеграфском питању о покојниковој болести и дирљивом телеграфском саучешћу што је наша срца ублажило у нашој великој жалости.

Вјечита хвала мјесним љекарима г. г. Радуловићу, Стринићу и Царско-Отоманском љекару Мустафа-Бегу из Тузи, који се својски заузимаше да Рахметљији неумитну бол ублаже.

Хвала грађанству вароши Подгорице без разлике вјере и сталежа, који не пожалише труда да Рахметљији спровод увеличају.

Хвала нашим пријатељима Кучима, Братоножићима, Пиперима и Зећанима, који не пожалише труда те нам лично саучешће изјавише.

Хвала нашим пријатељима из Цетиња, Ријеке, Вира, Бара, Улциња, Данилов-града,, Никшића. Колашина, Андријевице, Скадра, Тузи, Берана, Биограда, Беча и Трста, који телеграфски или писмено, наша тужна срца ублажише у нашој великој жалости.

Овђе поново захваљамо свијема и свакоме, који нас и овом приликом вјечито задужише и нам тешке ране ублажише у нашој великој жалости.

Подгорица, 4 марта 1909 год.

Ожалошћени: **Садик Браћа Лукачевић**, син **Шућрија и братанићи** Р. 210, Бр. 144 1,1

У понедјељник 9. марта тек. год. у 9 сата прије подне, у цркви на новом гробљу држаћу парастос мом непрежаљеном мужу

† ВАСУ ПИПЕРУ

о чему извјештавам покојникове сроднике, пријатеље, кумове и познанике.

Цетиње, 7 марта 1909

Ожалошћена: **Станица** уд. **В. Пипера**.

Р. 43, Бр. 143 1,1

Штампа К. Ц. Државне Штампаріје